

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

Veronika Haumerová

432979, Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 1.5.2015

Fakulta sociálních studií MU, 2014/15

Pro svou seminární práci jsem k rozboru zvolila článek s názvem „Mladí stráví používáním mobilu až 10 hodin, varuje studie“, který byl publikován na serveru aktuálně.cz autorkou Petrou Jansovou. Na čtenáře, který by se nerozhodl informace ověřovat a nebyl by obeznámen s původní studií, by tento článek mohl působit jako spolehlivá interpretace výsledků výzkumu.

Citovaný výzkum (Roberts, Luc Honore Petnji, & Manolis, 2014) se zabývá používáním mobilních telefonů a závislostí na těchto zařízeních mezi mladými lidmi. Vzorek zahrnoval 164 univerzitních studentů ve věku 19 až 22 let (průměrný věk 21 let), 51 % vzorku tvořili muži. Data byla zjišťována pomocí dotazníkového šetření. Autoři se zajímali o konkrétní aktivity, jimiž respondenti tráví na mobilních telefonech čas, a také o závislost na telefonech, k jejímuž měření použili vlastní měřítko MRCPAS („Manolis/Roberts Cell-Phone Addiction Scale“), které staví na dotazníku o čtyřech otázkách o subjektivních pocitech respondenta v souvislosti s jeho telefonem.

Hlavním záměrem výzkumu bylo zjistit souvislosti aktivit na telefonech se závislostí, sekundární článek se nicméně věnuje spíše statistikám o aktivitách – z části o zjišťování závislosti přejímá pouze slovní závěry.

Kritického čtenáře může zaujmout již titulek článku, z něhož není jasné, zda mladí lidé používají mobilní telefon 10 hodin denně, týdně, nebo třeba ročně. Tato neúplná informace je doplněna ve druhém odstavci článku, kde se dozvídáme, že ženy tráví v krajních případech s telefonem až 10 hodin denně a chlapci až 8 hodin denně. Výsledky studie však uvádějí průměrnou dobu strávenou na telefonu u dívek 600,1 minut, u chlapců 458,5 minut. Průměr je střední hodnotou, nikoli krajní, a nemůže být komentován jako maximum. Při převodu na hodiny navíc dojdeme k hodnotám přibližně 10 h u dívek a 7,65 h u chlapců - zde si autorka článku dovolila hodnotu výrazně zaokrouhlit.

Výsledky výzkumu také zvláště zaznamenávají průměrnou dobu, kterou stráví dívky a chlapci konkrétními aktivitami (celkem 24 kategorií vč. zpráv, psaní emailů, telefonování, atd.), a i zde pisatelka článku změnila číselné hodnoty: podle ní bylo zjištěno, že studenti „nejčastěji mobil používají na psaní zpráv, a to v průměru 96,4 minut denně, 48,5 minut si mailují a 36,6 minut jim zabere kontrola Facebooku“, výsledky studie přitom uvádějí průměrně 96,4 minut denně pro texting a 38,6 minut pro Facebook.

Vzápětí dochází k další dezinterpretaci, a to při komentování rozdílů mezi výsledky chlapců a dívek. Ačkoli původní studie zkoumá jednotlivě kategorie „texting“ a „e-mails“, paní Jánská je spojuje dohromady. Dopouští se také nesrovnalostí ve formulaci, když tvrdí, že ženy podle studie pošlou stejný počet zpráv a mailů jako muži. Ačkoli je ze studie patrné, že mezi muži a ženami v tomto nebyl signifikantní rozdíl, pojem „stejný počet“ je zde statisticky nepřesný. Článek též obsahuje informaci, podle níž ženy tráví psaním zpráv a e-mailů o dvě hodiny více času. Podle výsledků studie je průměrný čas strávený těmito aktivitami u žen delší než u mužů o přibližně 21 min. pro texting a 17 min. pro e-mail – k hodnotě 2 h se tedy nelze dopočítat.

Kromě změněných výsledků studie obsahuje článek i troufale upravené části diskuse: například možná příčina vyšší průměrné hodnoty času, který ženy oproti mužům stráví

psaním zpráv a e-mailů (totiž ta, že by mohly používat psaní zpráv k budování a udržování vztahů a z podobného důvodu pak možná píšou delší e-maily, zatímco muži píšou „účelněji“), je ve článku prezentována jako fakt. Nakonec chybně považuje za totéž závislost na mobilním telefonu a nomofobii, o níž se původní studie ani nezmiňuje, a uvádí, že tímto „trpí převážně lidé kolem 20 roku života“ - zde není jasné, zda je stále řeč o tomtéž výzkumu. Pokud ano, je opět informace chybná – výzkum nezjišťoval výskyt závislosti v jednotlivých věkových kategoriích, a navíc pracoval s respondenty ve věku výhradně „kolem 20“ let. Interpretace výzkumu naopak postrádá zmínku o jeho nedostatcích, jimž se přitom část studie věnuje. Naprosto také opomíjí hlavní cíl studie a celou její část věnující se závislosti na mobilním telefonu.

Jedná se o velmi nekvalitní výklad výzkumu, z něhož je jen málo pravdivě čtenáři předáno. Většina chyb působí, jako by byla způsobena nedbalostí (autorka dokonce zaměnila Waco, tedy místo uskutečnění výzkumu, za „Baco“), která je při předávání výsledků odborné práce zcela nevhodná. Domnívám se, že cílené je zaokrouhlení hodnot, které má čtenáři možná přinést „silnější“ dojem či snazší čtení. Článek čtenáře rozhodně dezinformuje a nepřináší mu pravdivý pohled na původní studii.

Zdroje

Jansová, Petra (2014-09-16). *Mladí stráví používáním mobilu až 10 hodin, varuje studie.*

Retrieved from: <http://magazin.aktualne.cz/mobilni-teleon-zavislost-studie-mail-sms-internet/r~afc5fd0831db11e4a7300025900fea04>

Roberts, J. A., Luc Honore Petnji, Y., & Manolis, C. (2014). The invisible addiction: Cell-phone activities and addiction among male and female college students. *Journal Of Behavioral Addictions*, 3(4), 254. doi:10.1556/JBA.3.2014.015

Prácu prijímam (i keď by si vyžadovala dopracovať, ale ten „zárodok“, že ste riešila priamo štatistiky tu je).

L.G.